

Alþingi
Erindi nr. P 137/736
komudagur 24.8.2009

Akureyrarbær
Bæjarstjóri

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Akureyri, 20. ágúst 2009
2009080009 / 01-106-05

Efni: Umsögn Akureyrarbæjar um frumvarp til laga um kosningar til sveitarstjórna, 149. mál.

Bæjarráð hefir á fundi sínum 20. ágúst 2009 gert eftirfarandi bókun:

"Frumvarp til laga um kosningar til sveitarstjórna, 149. mál
2009080009

Tekið fyrir að nýju, áður á dagskrá bæjarráðs 13. ágúst sl. en þá fól bæjarráð bæjarstjóra og bæjarlögmanni að vinna drög að umsögn Akureyrarbæjar í samræmi við umræður á fundinum og leggja fyrir næsta fund ráðsins. Einnig óskaði bæjarráð eftir umsögn kjörstjórnar Akureyrar um frumvarpið.

Lögð fram drög að umsögn.

Bæjarráð samþykkir umsögnina og felur bæjarstjóra að ganga frá drögnum og senda til nefndasviðs Alþingis."

Meðfylgjandi er umsögn Akureyrarbæjar.

Virðingarfyllst
f. Akureyrarbæjar

Hermann Jón Tómasson
AKUREYRI

Umsögn bæjarráðs Akureyrar um breytingar á lögum um kosningar til sveitarstjórna
Málsnúmer: 2009080009
Búið til: 20.08.2009
Eigandi skjals: Hermann Jón Tómasson

Minnisblað

Efni: Umsögn bæjarráðs Akureyrar um breytingar á lögum um kosningar til sveitarstjórna
Dags: 20.08.2009
Fyrirtæki: Alþingi
Nafn: Elín Valdís Þorsteinsdóttir

Útgáfustjórnun:

Bréfalyklar:

Tilkynningar:

01-106-05 Lagafrumvörp, reglugerðir og þingsályktanir.

Umsögn bæjarráðs Akureyrar um frumvarp til laga um breytingar á lögum um kosningar til sveitarstjórna

A. Inngangur

Bæjarráð Akureyrarkaupstaðar fjallaði um frumvarpið á fundum sínum 13. og 20. ágúst 2009. Auk þess óskaði ráðið eftir afstöðu kjörstjórnar bæjarins til frumvarpsins og eru þær ábendingar sem þaðan komu fléttaðar inn í umsögn þessa.

Bæjarráð er sammála því meginmarkmiði frumvarpsins að efla lýðræði og auka áhrif kjósenda á það hvaða einstaklingar fá umboð þeirra til setu í sveitarstjórnnum. Í umfjöllun ráðsins komu þó fram eftirfarandi ábendingar og athugasemdir sem ráðið vill koma á framfæri.

B. Helstu athugasemdir við frumvarpið

1. Stuttur tími til næstu kosninga

Þar sem sveitarstjórnarkosningar eru næsta vor er það skoðun bæjarráðs að vera kann að of stuttur tími sé til stefnu að innleiða persónukjör til sveitarstjórnarkosninga árið 2010, enda þarf persónukjör öfluga kynningu meðal kjósenda. Verði persónukjóri beitt við næstu sveitarstjórnar-kosningar þarf að liggja fyrir hver sjái um kynninguna og á hvers kostnað hún fari fram.

2. Forgangsröðunarleið

Forgangsröðunarleiðin sem valin er í frumvarpinu er ein af mörgum þekktum leiðum sem farnar hafa verið í vestrænum lýðræðisríkjum. Bæjarráð veltir fyrir sér hvort gefinn hafi verið nægur tími til að kanna aðrar leiðir til þrautar og hvort taka ætti lengri tíma til að fara yfir aðra möguleika.

3. Á að veita meira frelsi í sveitarstjórnarkosningum en í alþingiskosningum?

Bæjarráð telur að vilji almennings til að velja fulltrúa í sveitarstjórn geti verið ríkari en í alþingiskosningum, þ.m.t. að velja einstaklinga þvert á flokka, þó merkt sé við einn lista sem fær þá atkvæði kjóсандans. Þeirri spurningu var því varpað upp hvort persónulegt val eigi að

vera ríkara í sveitarstjórnarkosningum en í alþingiskosningum, þar sem nándin er meiri og úrlausnarefni oft á tíðum ekki eins pólitísk og í landsmálunum.

4. *Jafnrétti karla og kvenna í efstu sætum lista*

Bæjarstjórn bendir á að þó að listar tefli fram jafn mörgum körlum og konum í framboði á þann hluta listans sem er til forgangsröðunar, þá getur val kjósenda leitt til þess að annað kynið fari halloka þegar sætum er úthlutað á lista. Þannig getur dreifing kynjanna orðið með þeim hætti að annað kynið sitji í öruggum sætum á meðan hitt kynið vermir sæti varamanna eða nær ekki kjöri. Sá möguleiki er því fyrir hendi að sá árangur sem náðst hefur í að jafna hlut kynjanna í kosningum fari forgörðum.

C. **Atriði sem varða framkvæmd kosninga og talningu, sem ekki er tekið á í frumvarpinu**

1. *Utankjörfundaratkvæðagreiðsla*

Ekki er gert ráð fyrir breytingum á VIII. kafla laga um kosningar til sveitarstjórna, en skv. 43. gr. er kjósenda heimilt að greiða atkvæði utan kjörfundar frá þeim degi er átta vikur eru til kjördags. Fulltrúar ÖSE sem voru viðstaddir síðustu alþingiskosningar töldu utankjörfundaratkvæða-greiðsluna bæði flóknna og of viðamikla.

Þar sem atkvæðagreiðsla utankjörfundar hefst svo löngu fyrir kjördag er hætta á að framboðslistar séu ekki komnir fram, þ.m.t. persónukjörshluti listanna. Hingað til hafa þeir sem kjósa ekki á kjördag getað nýtt sér útstrikanir og breytingar, en þau úrræði eru felld niður í frumvarpinu. Forgangsröðun á lista verður að teljast mun flóknari framkvæmd við atkvæðagreiðslu utan kjörfundar, enda liggur ekki fyrir við upphaf atkvæðagreiðslunnar hverjir verða á hinum raðaða hluta framboðslistans. Ekki er gert ráð fyrir breytingu á atkvæðagreiðslu utan kjörfunda í frumvarpinu, en ljóst er að fyrirkomulagið er dragbítur á kosningaframkvæmd og talningu.

Hugsanlega má fækka atkvæðum sem greidd eru utan kjörfundar með því að stytta þann tíma sem hægt er að kjósa utan hins almenna kjördags eða hafa utankjörfundaratkvæðagreiðslu rafræna.

2. *Skipulagning á kjörstöðum og í kjörfundarstofum*

Forgangsröðun á lista getur tekið langan tíma fyrir kjósenda í kjörklefa og því er hætt við að raðir myndist við kjördeildir (kjörfundarstofur) og öngþveiti verði á kjörstað. Hugsanlega þarf að bregðast við því með að gera breytingar á IX. gr. kosningalaganna. Á Akureyri þyrfti t.a.m. að fjölga í undirkjörstjórnnum úr þremur í fjórar og fjölga að sama skapi kjörklefum í hverri kjördeild um einn, þ.e. úr tveimur í þrjá, eða gera jafnvel enn stórtækari breytingar. Þær breytingar rúmast reyndar innan kafla laganna, en ábendingu er komið á framfæri að huga þarf að framkvæmd kosninga jafnt sem þeim breytingum sem lagðar eru til í frumvarpinu.

3. *Uppgjörstalningarforrit fyrir kjörstjórnir*

Ljóst er að uppgjörsaðferð vegna persónukjörs verður mjög flókin fyrir kjörstjórnir sem getur orðið til þess að talning dragist úr hófi. Bæjarráð bendir á að því sé nauðsynlegt að dómsmálaráðuneytið hlutist til um það með góðum fyrirvara að útbúa öflugt talningarforrit fyrir kjörstjórnir.